18.11.2021 EOAK/7320/2021

Eduskunta, Perustuslakivaliokunta

00102

Viite: Apulaisoikeusasiamiehen lausunto perustuslakivaliokunnalle /HE 170/2021 vp

LIITE; Lasten tekemät kantelut oikeusasiamiehelle

Hallituksen esityksessä eduskunnan laiksi lastensuojelulain 13 b §:n muuttamisesta (HE 170/2021 vp) sivulla 34 on annettu tietoja sijaishuollossa olleiden lasten oikeusasiamiehelle tekemien kanteluiden lukumääristä. Hallituksen esityksen mukaan oikeusasiamies on antanut vuonna 2018 yhden ratkaisun lapsen tekemään kanteluun, mutta vuonna 2019 ratkaisuja annettiin 23 ja vuonna 2020 yhteensä 21.

Lukumääristä voi saada harhaanjohtavan kuvan asiasta.

Oikeusasiamiehen kanslian asianhallintajärjestelmässä on mahdollista tehdä hakuja käytettyjen asiasanojen perusteella. Niiden perusteella voidaan hakea esimerkiksi kaikki kantelut, joissa on asiasanana ”lapsi kantelijana”. Niistä voidaan lisäksi hakea kantelut, joissa asiasanana on ”lastensuojelu” tai ”sijaishuolto”. Näin saadaan seuraavat lukumäärät:

2018	
Lasten tekemiä kanteluita ratkaistu yhteensä	7
näistä lastensuojelua koskevia	5
(sijaishuoltoa koskevia	1)
2019	
Lasten tekemiä kanteluita ratkaistu yhteensä	45
näistä lastensuojelua koskevia	27
(sijaishuoltoa koskevia	25)

2020	
Lasten tekemiä kanteluita ratkaistu yhteensä	66
näistä lastensuojelua koskevia	50
(sijaishuoltoa koskevia	21)

2021 (16.11.2021 mennessä)	
Lasten tekemiä kanteluita ratkaistu yhteensä	106
näistä lastensuojelua koskevia	86
(sijaishuoltoa koskevia	36)

On todettava, että asiasanojen käyttö asianhallintajärjestelmässä ei ole kaikilta osin vakiintunutta, eikä asiaan liittyvässä ohjeistuksessa ole aina otettu huomioon esimerkiksi lapsia koskeviin kanteluasioihin liittyviä erilaisia tiedontarpeita. Valitettavasti juuri asiasanan ”sijaishuolto” käyttö on ollut horjuvaa. Asiansanan ”lastensuojelu” käyttö on sitä vastoin ollut melko vakiintunutta. ”Lapsi kantelijana” on asiasanana ollut kuitenkin yksi vakiintuneimmista. Todettakoon, että lapset ovat tehneet kanteluita lastensuojelun ohella erityisesti kouluun ja opetukseen sekä esimerkiksi poliisiin liittyen.

Edellä olevan perusteella voidaan todeta, että hallituksen esityksessä olevat sosiaali- ja terveysministeriön julkaisun mukaiset lukumäärät pitävät suurin piirtein paikkansa, joskin tietoa rasittaa edellä mainittu epäluotettavuus. Lasten tekemiä kanteluita on etenkin vuonna 2020 ratkaistu kuitenkin ***merkittävästi enemmän***, kun otetaan huomioon ***kaikki lastensuojelua*** koskevat kantelut. Tietoa voidaan edellä mainituista syistä pitää myös luotettavampana.

Hallituksen esitys koskee muutakin lastensuojelua kuin sijaishuoltoa. Hallituksen esityksessä on tähän lukumäärien osalta viitattu esimerkiksi lastensuojelun jälkihuoltoon, joka ei kuulu sijaishuoltoon (HE 170/2021 vp s. 34).

Oikeusasiamiehen kansliassa ei ole tietoa siitä, mihin sosiaali- ja terveysministeriön julkaisussa olevat lukumäärät lasten tekemistä kanteluista perustuvat.

Esittelijäneuvos Kirsti Kurki-Suonio

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti asiahallintajärjestelmässä.